

condiții sociale care fac stăpîni și condiții sociale care crează sclavi". (p. 228). In fine, altă prejudecată la modă—rasa—este cu succes combătută, arătîndu-se că nu există nici o legătură între ea și cultură: „Călători cu toții pe acest pămînt, spre o destinație necunoscută, să nu uităm că, dacă multe ne despart pe unii de alții, dar multe ne și apropie. Cultura va reuși să desvolte și ceace e mai personal în fiecare din noi și ceace datorim caracterului național, dar și elementele de valoare general omenească. Cultura va realiza tot mai mult, în fiecare din noi, pe „homo sapiens“. (p. 183).

Plină de idei, pătrunsă de un suflu larg și înțelegător, scrisă într'un stil clar și curgător, cartea d-lui Claudiu înseamnă o prețioasă contribuție la patrimoniul cugetării romînești. **Traian Gheorghiu.**

C. Antoniadă: *Trei figuri din Cinquecento. Pietro Aretino, Francesco Guicciardini, Benvenuto Cellini.* București 1935 (Fundăția regală Carol II).

Istoricul C. Antoniadă continuă galeria de portrete ale oamenilor Renașterii. După ce a urmărit cu înțelegere adîncă și cu metodă științifică viața și opera lui Machiavelli, a cărui geniu creator a știut să se integreze într'o ordine spirituală superioară, ne dă acum biografiile a trei „virtuoși“, oameni care și-au desvăluit individualitatea pînă la absolut, făcînd din ei înșiși propriul lor idol. A ales pe pamfletarul și poetul Pietro Aretino, ale cărui „articole“ și scrisori îi aduc la picioare darurile tuturor puternicilor vremii dornici să atragă de partea lor pe acest „condotiere al literelor“; pe istoricul și omul de stat Francesco Guicciardini, sceptic însetat de putere, oportunist și administrator admirabil, a cărui operă necunoscută contemporanilor arată mai multă înțelegere decît arată el în viață; pe sculptorul și scriitorul Benvenuto Cellini, artistul care are un singur stăpîn, *Arta*, și care crede cu naivitate că totul îi este permis, căci simțul moral îi este necunoscut. Este sugestivă alegerea acestor trei individualități care se credeau neîntrecute și care și-au sfîrșit viața cu un „faliment“.

Nu insistăm asupra modului cum expune autorul viața și opera lor. Metoda științifică riguroasă se îmbină cu arta de a reda culoarea vremii și sufletul unor oameni cu altă structură decît a noastră. Voiesc însă să atrag luarea amînte asupra aspectului general al lucrărilor lui C. Antoniadă. Imi face impresia că sunt o reacțiune în contra acelor portrete romanțate al căror autor-tîp este André Maurois și chiar Emil Ludwig. Sunt biografiile fără tendințe ascunse și fără denaturări științifice, sînt lucrate pe bază de texte și documente trecute prin critica pur științifică. De aceia pot fi utilizate cu folos de oamenii de știință, dar pot fi în acelaș timp citite cu plăcere de profani. Acesta e unul din marile merite ale operelor lui C. Antoniadă și credem că d-sa nu se va opri aci. **C. I. Andreescu.**

Familia, Anul III, No. 1. Ianuarie 1936, Oradea.

Intr'un articol abundent argumentat, poetul N. Davidescu își dă silința să dovedească inaderența lui Caragiale la spiritul romînesc. D-sa înfățișează pe celebrul scriitor ca pe un călător care ar observa just și ar reda fotografic amănuntele ridicole sau oribile ale vieții noastre exterioare. Ale „vieții noastre“, adică ale vieții Romînilor. Căci Caragiale este „ultimul ocupant fanariot“

în această țară. D-I N. Davidescu găsește, în opera lui Caragiale, lipsă de comprehensiune și de adâncire. Viața poporului acestuia, oricât ar avea scaderi, oricât ar fi de înapoiată sub anumite raporturi, are în ea destule elemente ca să trezească simpatia și interesul, dacă cel care scrie se pleacă asupra ei și o cercetează cu dragoste. Adevărat că acest scriitor a ris fără milă. Marile lui însușiri artistice au suferit, lovite de morbul sterilității sufletești. Imi aduc aminte că chiar la prima întrevedere pe care am avut-o cu Titu Maiorescu (eram scriitor debutant), acesta, vorbind despre Caragiale, făcea unele restricții pe care le regălesc în foarte interesantul articol al D-lui Davidescu. „Observă, spunea Maiorescu, că toate personajele acestui scriitor întrupează ticăloșia și perversitatea. Un singur tip al lui Caragiale e om detreabă și acela e un bețiv (Cetățeanul turmentat)“. Negreșit, d-I Davidescu nu va convinge pe iubitorii de artă să deprecieze complect opera acestui artist, însă observările sale sînt valabile din punctul de vedere în care d-sa se pune. Iarăși adevărat că niciodată Caragiale n'a avut cititori mulți în Ardeal și Bucovina iar piesele sale se joacă și astăzi cu săli prea puțin populate.

Libertatea, No. 4, 20 Februarie.

Un articol al redactorului nostru d-I Nicolae I. Popa, despre „Un mare uitat: Romain Rolland“.

D-I St. Antim vorbește despre Europa de azi, confirmînd o îndoială tragică a nopților noastre de gînduri și neliniște. Răsăritul biruitor al civilizației europene, explică d-sa, începe cu lupta dela Maraton; apusul a fost marcat de pacea dela Versailles. Făuritorii începutului: cetățenii atenieni Miltiade și Temistocle. Năruitorii: doi împărați teutoni: Vilhelm al Germaniei și Francisc Iosif al Austriei. Acești doi monarhi sînt pentru Europa ceiace au fost regii persieni Darie și Xerxe pentru Asia. Odinioară Asia a pierdut hegemonia civilizației. Astăzi o pierde Europa. Semnele se vădesc în loviturile ce primește Anglia, reprezentanta lumii nouă, fie în vastele ei colonii fie în politica ei seculară. **M. s.**

Revista Științifică „V. Adamachi“. Vol. XXI. No. 4. Oct-Dec. 1935.

Ținînd un loc intermediar între o revistă de popularizare și una de lucrări originale, revista „V. Adamachi“ se prezintă cu o înfățișare distinsă, avînd totdeauna colaborări de reală competență. Numărul din ultimul trimestru al anului trecut, cuprinde o scurtă biografie a paleontologistului american *H. F. Osborn* care, pe lângă mari descoperiri de fosile, a organizat vestitul „American Museum of natural history“. Tot el a scris o carte de faimă mondială, bună de citit nu numai de naturaliști, dar de orice om de largă cultură: (în traducere franceză) *L'origine et l'évolution de la vie*. O idee proeminentă a acestui naturalist original este că viața nu s'a născut în apa mării ci în apele dulci de pe uscat. — Restul revistei este ocupat de articole originale ori de vulgarizare și de o foarte bogată rubrică a notelor și recenziilor.

România Medicală. Anul XIV. No. 4. 15 Februarie 1936.

Revistă de informație medicală scrisă mai ales pentru și de către practicieni. Se ocupă în largă măsură și de chestiunile profesionale ale medicilor. În genere e agreabilă scrisă, dar face abuz de portrete și de calificative. Fiînd vorba aici de o lume științifică prestigioasă, se pare că nu ar fi cu totul potrivit